

2 Μαρτίου 2017

Αριθμ. Πρωτ.: 215522/9432/2017

Ειδικοί Επιστήμονες: Χ. Παπαδόπουλος (τηλ.:2131306659),
Β. Θεοφυλάκτου (τηλ.:2131306638)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ
ΣΤΑΔΙΟΥ 29
10110 ΑΘΗΝΑ

Θέμα: Απώλειες ρυθμίσεων ασφαλιστικών οφειλών – Σε συνέχεια του εγγράφου μας με αρ. πρωτ. 215522/31526/2016 και των σχετικών με αυτό εγγράφων του ΚΕΑΟ και του ΟΑΕΕ

Σχετικά: α) Το υπ' αρ. πρωτ. 215522/31526/2016 έγγραφό μας προς τη Διεύθυνσή σας
β) Το από 6-9-2016 σχετικό έγγραφο της Συντονίστριας του Κέντρου Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ) προς τη Διεύθυνσή σας (αρ. γεν. πρωτ. ΥΠΕΚΑΑ 39955/2016)
γ) Το υπ' αρ. πρ. 1488768/2016 έγγραφο του Διοικητή του Οργανισμού Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΟΑΕΕ) προς τη Διεύθυνσή σας

Αξιότιμες κυρίες, αξιότιμοι κύριοι,

Σε συνέχεια του με αρ. πρωτ. 215522/31526/2016 εγγράφου μας προς τη Διεύθυνσή σας, θέσαμε υπόψη μας τα ως άνω σχετικά έγγραφα του ΚΕΑΟ και του ΟΑΕΕ, με τις παρατηρήσεις των φορέων αυτών επί των ζητημάτων απωλειών ρυθμίσεων ασφαλιστικών οφειλών τα οποία περιελάμβανε το προαναφερόμενο έγγραφό μας. Με το παρόν έγγραφο, σας υποβάλλουμε τις συναφείς επισημάνσεις μας που κρίνουμε σκόπιμο να λάβετε υπόψη κατά την περαιτέρω εξέταση των τριών αυτών εγγράφων, δεδομένης και της από την 1-1-2017 έναρξης λειτουργίας του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ).

A) Επί του σχετικού εγγράφου του ΚΕΑΟ

Το από 6-9-2016 σχετικό έγγραφο της Συντονίστριας του ΚΕΑΟ απαντά εκτενώς σε αρκετές από τις επισημάνσεις και τις προτάσεις που είχαμε διατυπώσει στο προηγούμενο σχετικό έγγραφό μας με αρ. πρωτ. 215522/31526/2016. Ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ως **ιδιαίτερα σημαντική** την αναφορά στο έγγραφο του ΚΕΑΟ των γενικών αρχών της χρηστής διοίκησης, της καλής πίστης και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου ως κατευθυντηρίων αρχών για την εξέταση κάθε αιτήματος επαναφοράς σε

απολεσθείσα ρύθμιση και θεωρεί πολύτιμη την πρακτική της αποστολής των εισηγήσεων των κατά τόπο αρμόδιων Περιφερειακών Υπηρεσιών στην **Κεντρική Υπηρεσία**, προς το σκοπό διασφάλισης της ορθότητας και της ομοιομορφίας των λαμβανόμενων αποφάσεων.

Ειδικότερα επί των επιμέρους επισημάνσεων τού από 6-9-2016 σχετικού εγγράφου του ΚΕΑΟ, θα θέλαμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

A1) Ως προς την κλήση του οφειλέτη σε ακρόαση πριν την απώλεια ρύθμισης

Πράγματι, όπως αναφέρεται στο εν λόγω έγγραφο του ΚΕΑΟ, η απώλεια ρύθμισης οφειλών δεν απαιτεί έκδοση σχετικής έγγραφης διοικητικής πράξης. Ωστόσο, έστω και όταν πραγματοποιείται με εκτέλεση αυτοματοποιημένης εντολής στο σχετικό ηλεκτρονικό σύστημα ή με υλική ενέργεια υπαλλήλου επί ηλεκτρονικού συστήματος, πρόκειται σε κάθε περίπτωση για (υλική ή άυλη) «**διοικητική ενέργεια ή μέτρο**», **κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του Συντάγματος, συνεπώς υφίσταται υποχρέωση του αρμόδιου φορέα να καλέσει τον θιγόμενο οφειλέτη σε προηγούμενη ακρόαση στο μέτρο που η απώλεια συνάπτεται με την υποκειμενική συμπεριφορά του οφειλέτη**, όπως εκθέσαμε στο υπ' αρ. πρωτ. 215522/31526/2016 έγγραφό μας.

Δεδομένου δε ότι από την ημερομηνία έκδοσης του προηγούμενου αυτού εγγράφου μας έως σήμερα έχουν υποβληθεί στο Συνήγορο του Πολίτη και **νέες** βάσιμες αναφορές με υποθέσεις απωλειών ρυθμίσεων οφειλών, ορισμένες από τις οποίες απώλειες προκλήθηκαν από παρελθόντα γεγονότα που οι οφειλέτες έμαθαν πολύ αργότερα από το χρονικό σημείο που συνέβησαν (λ.χ. εσφαλμένη απόδοση από τα ΕΛΤΑ στον ΟΑΕΕ ποσού δόσης σε άλλο δίμηνο από αυτό που έπρεπε το 2015, καθυστέρηση μεταφοράς ποσού στον κρίσιμο τραπεζικό λογαριασμό για την εξόφληση μέσω web banking το 2016, χωρίς ειδοποίηση αύξηση επιτοκίου αποπληρωμής βάσει του Ν. 4336/2015), είναι εμφανές ότι η υιοθέτηση από τη Διοίκηση της πρακτικής να καλεί τον οφειλέτη να υποβάλει εντός εύλογης προθεσμίας τις τυχόν ενστάσεις του ως προς το αν συνέτρεξε ή όχι ο εκάστοτε κρίσιμος λόγος απώλειας της ρύθμισης όχι μόνον **θα απέτρεπε** πολλές από τις αδικαιολόγητες απώλειες ρυθμίσεων ασφαλιστικών οφειλών, αλλά και **επιπλέον θα καθιστούσε σε μεγάλο βαθμό περιττή τη συζήτηση επί όσων ζητημάτων προκύπτουν σε περιπτώσεις καθυστερημένης γνώσης του οφειλέτη για την απώλεια της ρύθμισης** (λ.χ. επί του αν μετά την αναβίωση της ρύθμισής του ο οφειλέτης θα πρέπει να πληρώσει προσαυξήσεις στις δόσεις των μηνών που μεσολάβησαν μεταξύ της φαινόμενης απώλειας και της αναβίωσης, σε ποιες δόσεις πρέπει να αντιστοιχιστούν τα ποσά δόσεων που τυχόν κατέβαλε ο οφειλέτης στο διάστημα αυτό, πόση προθεσμία πρέπει να τεθεί στον οφειλέτη για καταβολή των ποσών δόσεων που δεν εισπράχθηκαν από τον αρμόδιο κοινωνικοασφαλιστικό φορέα κ.ο.κ.). Με άλλα λόγια, η διασφάλιση τού ότι ο αρμόδιος κοινωνικοασφαλιστικός φορέας ή το ΚΕΑΟ θα καλεί τον οφειλέτη σε ακρόαση πριν από την οριστικοποίηση της απώλειας της ρύθμισης θα ήταν μία σπουδαία **θεσμική παρακαταθήκη** του Υπουργείου στο πεδίο αυτό, πέραν του ότι επιβάλλεται από το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος, αλλά και σπουδαία για την ενημέρωση του πολίτη, ώστε να μπορούν να ασκηθούν έγκαιρα τα προβλεπόμενα από τα άρθρα 10 παρ. 1 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος δικαιώματα όταν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι και να αποτρέπεται η άσκησή τους όταν και ο πολίτης διαπιστώνει ότι δεν έχει ανάλογο βάσιμο λόγο.

A2) Ως προς την εξατομικευμένη ενημέρωση των οφειλετών

Ο Συνήγορος του Πολίτη αναγνωρίζει ότι η ηλεκτρονική ενημέρωση των οφειλετών του ΚΕΑΟ για τις ρυθμίσεις τους υπερέχει σε σχέση με την ηλεκτρονική ενημέρωση, όπου υπήρχε, των οφειλετών των περισσότερων τουλάχιστον Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης. Ωστόσο, για τους λόγους που αναπτύξαμε διεξοδικά στο υπ' αρ. πρωτ. 215522/31526/2016 έγγραφό μας – και ιδίως δεδομένου ότι κανείς οφειλέτης **δεν είχε αναλάβει την υποχρέωση** να ελέγχει τη σχετική ηλεκτρονική σελίδα σε τακτά ή μη χρονικά σημεία – η προσφερόμενη αυτή ενημέρωση **δεν είναι ικανή να μεταθέσει στον πολίτη την ευθύνη** για τη μη έγκαιρη γνώση των κρίσιμων γεγονότων τα οποία, όπως αποδείχθηκε και εμπράκτως, αρκετοί από τους ενδιαφερόμενους οφειλέτες αγνοούσαν επί μήνες, ανάμεσα δε στα οποία ανήκε μάλιστα και το γεγονός της μονομερούς και απρόοπτης μεταβολής του επιτοκίου αποπληρωμής βάσει του Ν. 4336/2015.

A3) Θεώρηση ως εμπρόθεσμων των δόσεων των οποίων η καθυστερημένη καταβολή επιτράπηκε από τον ΦΚΑ ή των οποίων ακολούθησε αναβίωση ρύθμισης

Στο υπ' αρ. πρωτ. 215522/31526/2016 έγγραφό μας περιλαμβάνεται και η αιτιολογημένη πρόταση να αντιμετωπίζονται σαν εμπρόθεσμα και όχι σαν εκπρόθεσμα καταβληθείσες:

- οι δόσεις για τις οποίες επιτράπηκε η αργοπορημένη καταβολή με οδηγία του αντίστοιχου ΦΚΑ, όπως με το από 27-8-2015 Δελτίο Τύπου του ΙΚΑ, καθώς και
- οι φαινόμενες ως καθυστερηθείσες δόσεις που οδήγησαν σε απώλειες ρυθμίσεων, όταν στη συνέχεια ακολούθησε αναβίωση αυτής της ρύθμισης.

Η πρόταση αυτή βασίζεται στο ότι στις περιπτώσεις αυτές υπήρξε ορισμένη θετική ενέργεια του αρμόδιου ΦΚΑ ή του ΚΕΑΟ (η οδηγία ή δημόσια ανακοίνωση στην πρώτη περίπτωση, η επαναφορά στη ρύθμιση στη δεύτερη) που ήταν απολύτως εύλογο να δημιουργήσει στον οφειλέτη την πεποίθηση ότι η κρίσιμη δόση δεν καταμετράται πλέον στις καθυστερηθείσες. Επιπλέον, η αντίθετη λύση θα εξομοίωνε όσους έχασαν ορισμένη προθεσμία καταβολής από λόγο συγγνωστό, κατά την κρίση ακόμα και του αρμόδιου ΦΚΑ ή του ΚΕΑΟ, με όσους αμέλησαν ή από άλλο λόγο άφησαν τη σχετική προθεσμία να περάσει άπρακτη. Συνεπώς, η πρόταση έχει ως θεμέλια όχι μόνον την αρχή της χρηστής διοίκησης, αλλά και τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

Η υπόθεση που αποτέλεσε την αφορμή για την ανάδειξη του σχετικού ζητήματος είναι ιδιαίτερως ενδεικτική. Στο από 27-8-2015 Δελτίο Τύπου της, η Διοίκηση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ανέφερε ιδίως τα εξής:

«...Μετά από έλεγχο που διενεργήθηκε, διαπιστώθηκε μεγάλος αριθμός περιπτώσεων απώλειας των ρυθμίσεων, οφειλόμενης σε εσφαλμένες καταβολές οφειλετών, οι οποίοι λόγω των capital controls επέλεξαν την καταβολή δόσεων ρύθμισης μέσω web banking.

*Η Διοίκηση του Ιδρύματος αναγνωρίζοντας τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που επικράτησαν, καθώς και τη μη εξοικείωση της πλειονότητας των οφειλετών με τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες, παρέχει τη δυνατότητα στους εν λόγω οφειλέτες να διατηρήσουν τη ρύθμιση που απώλεσαν, υπό την προϋπόθεση να καταβάλουν ορθά τα απαιτητά ποσά μέχρι **30/09/2015**.*

Για λόγους ίσης μεταχείρισης των οφειλετών, η ανωτέρω δυνατότητα παρέχεται και στους οφειλέτες που από οποιαδήποτε αιτία δεν κατέβαλαν εμπρόθεσμα τις απαιτητές δόσεις ρύθμισης...».

Η τελευταία από τις παραπάνω φράσεις αυτού του Δελτίου Τύπου εύλογα δημιουργούσε την πεποίθηση ότι η δυνατότητα καθυστερημένης καταβολής δόσης δεν αφορούσε μόνον τους οφειλέτες που «είχαν ήδη εξαντλήσει τις εκ του νόμου δυνατές καθυστερήσεις δόσεων εντός του πρώτου δωδεκαμήνου ρύθμισης», όπως λέει τώρα στο υπό συζήτηση έγγραφο του το ΚΕΑΟ, αλλά όλους τους οφειλέτες σε ρύθμιση. Έχοντας την πεποίθηση αυτή, η οφειλέτιδα στην υπόθεση αυτή εταιρία κατέβαλε μέχρι τις 30-9-2015 τις δόσεις του Αυγούστου και του Σεπτεμβρίου 2015.

Με την προαναφερθείσα φράση, που αναφέρεται σε όσους «είχαν ήδη εξαντλήσει τις εκ του νόμου δυνατές καθυστερήσεις δόσεων εντός του πρώτου δωδεκαμήνου ρύθμισης», το υπό συζήτηση σχετικό έγγραφο του ΚΕΑΟ **περιορίζει την εμβέλεια του εν λόγω Δελτίου Τύπου με τρόπο που κάθε άλλο παρά προκύπτει από τη διατύπωσή του**. Αξίζει όμως να επισημανθεί και ένα ακόμη γεγονός, που ακολούθησε την εσφαλμένη ερμηνεία που έδωσαν ορισμένα ΜΜΕ στο περιεχόμενο αυτού του Δελτίου, ότι δηλαδή τάχα παρατάθηκε μέχρι τις 30-9-2015 η «ρύθμιση των 100 δόσεων». Για να διαψεύσει λοιπόν ακριβώς την ερμηνεία αυτή, η Διοίκηση του ΙΚΑ εξέδωσε νέο Δελτίο Τύπου στις 27-8-2015, στο οποίο διευκρίνιζε ότι δεν παρατάθηκε η «ρύθμιση των 100 δόσεων» μέχρι τις 30-9-2015 και ότι η ευχέρεια που δόθηκε από το προαναφερθέν Δελτίο Τύπου για αποκατάσταση λαθών μέχρι αυτή την ημερομηνία αφορούσε **«στους ήδη ενταγμένους στη ρύθμιση οφειλέτες»** (έμφαση προστεθείσα). Επομένως, το νεότερο αυτό Δελτίο Τύπου **εμφανώς ενίσχυε** την πεποίθηση ότι η ευχέρεια αφορά το σύνολο των ήδη ενταγμένων οφειλετών και όχι το υποσύνολο εκείνων που είχαν ήδη χάσει τη ρύθμιση.

Το ΚΕΑΟ περαιτέρω επικαλείται την εξατομικευμένη ενημέρωση που έγινε στις 22-9-2015 στους οφειλέτες που είχαν χάσει τη ρύθμισή τους και μπορούσαν να κάνουν χρήση της ευχέρειας που έδωσε το προαναφερθέν από 27-8-2015 Δελτίο Τύπου του ΙΚΑ. **Ωστόσο, σε κανένα από τα εν λόγω Δελτία Τύπου ούτε σε άλλη δημόσια ανακοίνωση αναφέρθηκε ποτέ ότι θα ακολουθούσε εξατομικευμένη ενημέρωση των οφειλετών και η δοθείσα ευχέρεια θα αφορούσε μόνον αυτούς που θα τη λάβουν. Επομένως, ο οφειλέτης που ανέγνωσε αυτά τα Δελτία Τύπου δεν θα μπορούσε ποτέ να φανταστεί ότι η εν λόγω ευχέρεια δεν τον αφορά εκτός αν λάβει ατομική ενημέρωση.** Εξάλλου, τα Δελτία Τύπου – και δη τα ευμενή – σχεδόν ποτέ δεν ακολουθούνται από εξατομικευμένες ενημερώσεις των ενδιαφερομένων πολιτών, αλλά αντίθετα εκδίδονται με γενικό περιεχόμενο και δημοσιεύονται ακριβώς για να μη λάβουν χώρα ατομικές ενημερώσεις.

Ως τελευταία βάση της αρνητικής του θέσης στην πρότασή μας, το έγγραφο του ΚΕΑΟ αναφέρει δε και την αρχή της ίσης μεταχείρισης, ως εξής:

- Με το κρίσιμο πρώτο Δελτίο Τύπου επανήλθαν στη ρύθμιση οφειλέτες που την είχαν χάσει και επομένως είχαν εξαντλήσει τις δυνατότητες καθυστερήσεων δόσεων, κατόπιν δε της επαναφοράς τους στη ρύθμιση συνέχισαν να μην έχουν δυνατότητα για άλλη καθυστέρηση δόσης.
- Εάν όμως τώρα θεωρηθούν σαν εμπρόθεσμες οι ήδη καθυστερηθείσες δόσεις ώστε να χορηγηθεί στους οφειλέτες αυτούς και άλλη δυνατότητα καθυστέρησης, τότε θα προκύψει άνιση μεταχείριση μεταξύ αυτών και όσων δεν είχαν καμία καθυστέρηση.

Ωστόσο, ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει – και αυτό θέλουμε να το υπογραμμίσουμε, σε περίπτωση που δεν έγινε αντιληπτό από το προηγούμενο έγγραφο μας – να θεωρηθούν σαν εμπρόθεσμες **μόνον οι δόσεις των οποίων η καθυστέρηση καταβολής επιτράπηκε**

ή κρίθηκε συγγνωστή, δηλαδή μόνον οι δικαιολογημένα καθυστερηθείσες δόσεις και όχι όλες οι δόσεις που καταβλήθηκαν καθυστερημένα πριν από την αναβίωση της ρύθμισης ή τη χρήση της ευχέρειας που χορήγησε ο αρμόδιος ΦΚΑ. Η ως άνω παρατήρηση του ΚΕΑΟ περί άνισης μεταχείρισης, όμως, αντιμετωπίζει όλες τις καθυστερηθείσες δόσεις αδιακρίτως, ανεξάρτητα αν η καθυστέρηση ήταν δικαιολογημένη ή όχι. Η θέση μας, αντίθετα, είναι ότι – από την άποψη των προαναφερθεισών γενικών δικαιοκτών αρχών – **μεταξύ εμπρόθεσμων, δικαιολογημένα εκπρόθεσμων και αδικαιολόγητα εκπρόθεσμων καταβολών δόσεων, οι δεύτερες είναι εξομοιωτές με τις πρώτες και όχι με τις τελευταίες**, γι' αυτό και η δικαιολογημένη καθυστέρηση ανοίγει το δρόμο στον οφειλέτη να επανέλθει στη ρύθμισή του. **Αντίθετα, άνιση μεταχείριση προκαλεί, όπως προείπαμε, η σημερινή πρακτική της εξομοίωσης όσων έχασαν την προθεσμία καταβολής δόσης δικαιολογημένα, κατά την κρίση και του ίδιου του αρμόδιου ΦΚΑ ή του ΚΕΑΟ που αποφασίζει την επαναφορά του οφειλέτη στη ρύθμιση, με όσους άφησαν να παρέλθει η σχετική προθεσμία από απλή αμέλεια ή κακοπιστία.**

A4) Ως προς τα ποσά δόσεων που εισπράχθηκαν από το ΚΕΑΟ μεταξύ της απώλειας και της αναβίωσης ρύθμισης

Τέλος, αξίζει να σχολιάσουμε εν συντομία και τα αναγραφόμενα στην τελευταία ενότητα του εγγράφου του ΚΕΑΟ, με τον τίτλο «Είσπραξη δόσεων που δεν καλύφθηκαν».

α) Κατά πρώτον, η Ανεξάρτητη Αρχή θεωρεί ως ένα θετικό βήμα την πολιτική που το ΚΕΑΟ αναφέρει στο τέλος του εν λόγω εγγράφου, δηλαδή την πολιτική να μην απαιτεί την εκ νέου καταβολή των ποσών που οι επαναφερόμενοι στη ρύθμιση οφειλέτες κατέβαλλαν κατά τους μήνες που αγνοούσαν ότι είχαν χάσει τη ρύθμιση, εφόσον ο οφειλέτης τεκμηριώσει οικονομική αδυναμία αποπληρωμής του συνόλου των δόσεων για τους αντίστοιχους μήνες. Η σχετική πρόταση της Ανεξάρτητης Αρχής – που συνίσταται στο να συμψηφίζονται τα συνολικά ποσά των δόσεων για τους μήνες αυτούς με τα ποσά που κατέβαλλε ο οφειλέτης για τους ίδιους μήνες αγνοώντας ότι είχε χάσει τη ρύθμισή του – διατηρεί εντούτοις την αξία της όχι μόνο γιατί είναι ευρύτερη, αλλά και επειδή η προαναφερθείσα πολιτική του ΚΕΑΟ δεν φέρει την κάλυψη ειδικής ρητής διάταξης νομοθετήματος ή έστω εγκυκλίου οδηγίας.

β) Ως σημερινά εμπόδια στην αποδοχή της ευρύτερης αυτής πρότασης του Συνηγόρου του Πολίτη, το ΚΕΑΟ αναφέρει ιδίως (i) την αυτόματη λογιστικοποίηση των καταβολών που διενεργούνται μέσω των σχετικών ηλεκτρονικών συστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων με τον αριθμό Ταυτότητας Οφειλέτη, ο οποίος είναι κοινός για όλες τις οφειλές του ίδιου προσώπου προς το ΚΕΑΟ, καθώς και (ii) το ότι εκ των υστέρων ακυρώσεις ή τροποποιήσεις οικονομικών κινήσεων δεν είναι δυνατό να διενεργούνται από το εκάστοτε εμπλεκόμενο πιστωτικό ίδρυμα γιατί συνιστά άλλο πρόσωπο σε σχέση με την Υπηρεσία που εξέδωσε το σχετικό παραστατικό, αλλά και γενικότερα επειδή «δε συνάδει με ορθή διοικητική δράση» και επιπλέον «εγκυμονεί κινδύνους καταστρατήγησης». Από δε τις άτυπες σχετικές επικοινωνίες που είχαμε με το αρμόδιο Τμήμα του ΚΕΑΟ πληροφορηθήκαμε ότι πρόσθετοι λόγοι που έχουν καταστήσει δυσκολότερο τον εν λόγω συμψηφισμό εκ μέρους του ΚΕΑΟ σε σχέση με το ΙΚΑ ή τον ΟΑΕΕ είναι (iii) ότι το ΚΕΑΟ αποδίδει τα ποσά στους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης και επομένως κατ' ουσίαν δεν διαχειρίζεται δικό του ταμείο, καθώς και (iv) ότι το μηχανογραφικό σύστημα του ΚΕΑΟ λειτουργεί διαφορετικά από εκείνα των Φορέων αυτών. Ωστόσο, όπως και το ίδιο το αρμόδιο Τμήμα του ΚΕΑΟ ανέφερε σε κάποια από τις σχετικές

προαναφερθείσες επικοινωνίες, τα δεδομένα τόσο από νομικής άποψης, όσο και, ακολούθως, στο μηχανογραφικό σύστημα, θα άλλαζαν καθοριστικά εάν το αρμόδιο Υπουργείο παρενέβαινε δίνοντας νομικά δεσμευτικά κατεύθυνση για το ζήτημα. Σε ό,τι δε αφορά την επισήμανση του ΚΕΑΟ ότι εκ των υστέρων ακυρώσεις ή τροποποιήσεις οικονομικών κινήσεων από την ίδια τη Διοίκηση δεν συνάδουν με ορθή διοικητική δράση και εγκυμονούν κινδύνους καταστρατήγησης, αξίζει να υπογραμμισθεί αφενός μεν ότι πλείστες γενικές αρχές του δικαίου (αρχή της χρηστής διοίκησης, αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, αρχή της καλής πίστης, αρχή της επιείκειας), αλλά και οι ίδιες οι σχετικές σκέψεις των Αιτιολογικών Εκθέσεων των Νόμων με τις οποίες θεσπίστηκαν οι υπό συζήτηση ρυθμίσεις οφειλών (βλ. το έγγραφό μας με αρ. πρωτ. 215522/31526/2016) συγκλίνουν στο ότι ο προτεινόμενος συμψηφισμός οφειλόμενων και ήδη καταβληθέντων ποσών **συνάδει με τη λογική της ορθής διοικητικής δράσης, αλλά και επιβάλλεται από αυτή**, αφετέρου δε ότι σε όλες τις υπό συζήτηση περιπτώσεις, αναβίωσης ρυθμίσεων, **το ίδιο το ΚΕΑΟ ή ο αρμόδιος ΦΚΑ έχει εξετάσει και δεχθεί** τόσο την πρόθεση του οφειλέτη να είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του όσο και το ότι η απώλεια της ρύθμισής του ανάγεται σε γεγονότα εκτός της δικής του σφαίρας ευθύνης, επομένως υφίστανται **επαρκείς δικλείδες προστασίας έναντι προθέσεων καταστρατήγησης**.

γ) Η άρνηση τού εν λόγω συμψηφισμού θέτει δε σε ευμενέστερη θέση τους οφειλέτες που αντιλήφθηκαν την απώλεια της ρύθμισής του σε σύντομο χρόνο και δεν κατέβαλαν κανένα ποσό από τη στιγμή εκείνη μέχρι την αναβίωση των ρυθμίσεών τους, έναντι όσων, είτε από άγνοια είτε από αμφιβολία είτε για να καταδείξουν την καλή του πίστη, **συνέχιζαν να καταβάλλουν τα ποσά δόσεων** που προβλέπονταν στις αρχικές Αποφάσεις ρυθμίσεων, μέχρι την επανένταξή τους σε αυτές. Είναι δε εμφανώς αδικαιολόγητο η δεύτερη κατηγορία οφειλετών, που ήταν περισσότερο ή εξίσου καλόπιστοι με τους πρώτους να αντιμετωπίζονται από το ΚΕΑΟ με τρόπο που τους θέτει σε δυσμενέστερη θέση από τους πρώτους.

δ) Πέρα δε από αυτά, αξίζει να τονιστεί ότι, **εφόσον ο ΟΑΕΕ και το ΙΚΑ έχουν προβεί σε συμψηφισμούς οφειλόμενων και καταβεβλημένων ποσών δόσεων μετά από αναβιώσεις ρυθμίσεων που έγιναν από τους ίδιους αυτούς τους ΦΚΑ, η αντίστοιχη άρνηση του ΚΕΑΟ – αν και εξηγήσιμη κατά τα παραπάνω – μοιάζει ακόμη λιγότερο δικαιολογημένη**, δεδομένου ότι πρόκειται σε κάθε περίπτωση για οφειλές που εκκινούν ως οφειλές έναντι των ΦΚΑ και τα καταβαλλόμενα για την εξόφλησή τους ποσά αποδίδονται στους ΦΚΑ. Επομένως, προκύπτει και από αυτή την άποψη ένα νομικό ζήτημα **ανόμοιας μεταχείρισης ουσιωδώς απολύτως όμοιων περιπτώσεων**.

B) Επί του σχετικού εγγράφου του ΟΑΕΕ

Το σχετικό έγγραφο του Διοικητή του ΟΑΕΕ παρέχει μια πλήρη και διαφωτιστική εικόνα των ενεργειών στις οποίες προέβη κατά τα τελευταία έτη ο Οργανισμός «προς αποτροπή του ρυθμού απωλειών αλλά και για την προστασία του πολίτη-ασφαλισμένου, στα πλαίσια της χρηστής Διοίκησης», όπως αναφέρει. Το έγγραφο καταλήγει με τη διατύπωση της πρόθεσης του Οργανισμού για επέκταση της ρυθμιστικής εμβέλειας των κατευθυντήριων οδηγιών του για τις απώλειες ρυθμίσεων του Ν. 4321/2015 (οι οποίες οδηγίες διατυπώνονται στο έγγραφό του με αρ. πρωτ. ΔΙΕΣ/Φ10/528/1105552/1-8-2016) «και στις υπόλοιπες ρυθμίσεις» – για την υλοποίηση μάλιστα της οποίας επέκτασης το έγγραφο σημειώνει ότι παραμετροποιούνται ήδη οι σχετικές μηχανογραφικές εφαρμογές έτσι ώστε να την επιτρέψουν.

Με αφορμή την αποφασιστική αυτή εκδήλωση πρόθεσης επέκτασης της εμβέλειας των προαναφερθεισών οδηγιών, καθώς και δεδομένης της έναρξης λειτουργίας του ΕΦΚΑ, εκτιμούμε ότι πρόκειται για μια άριστη χρονική στιγμή για την από μακρού αναγκαία **ανάληψη πρωτοβουλίας διασφάλισης της όμοιας αντιμετώπισης όλων των όμοιων περιπτώσεων απωλειών ρυθμίσεων οφειλών**, αφενός μεν μεταξύ των διαφόρων ειδών ρυθμίσεων που τέθηκαν από διαφορετικούς Νόμους, αφετέρου δε μεταξύ των ατομικών περιπτώσεων ρυθμίσεων που αποφασίστηκαν από διαφορετικούς ΦΚΑ και το ΚΕΑΟ. Κάθε διαφοροποίηση, είτε ως προς την αντιμετώπιση όμοιων περιπτώσεων απωλειών ρυθμίσεων είτε ως προς τους όρους και τις συνέπειες της επαναφοράς οφειλετών σε αυτές, είναι αδικαιολόγητη νομικά, όχι μόνον επειδή οι οφειλέτες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου (άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος), αλλά και επειδή η έννοια και η εμβέλεια των κρίσιμων γενικών αρχών είναι οι ίδιες για τις ρυθμίσεις όλων των ειδών και όλων των Φορέων.

Η εναρμόνιση δε αυτή της αντιμετώπισης όλων των όμοιων περιπτώσεων απωλειών ρυθμίσεων οφειλών είναι επιβεβλημένο να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές του δικαίου που έχουν αναφερθεί αναλυτικά στο προηγούμενο έγγραφό μας υπ' αρ. πρωτ. 215522/31526/2016, έτσι ώστε να διασφαλίζονται τα ακόλουθα:

- Οι αιτήσεις επαναφοράς σε ρύθμιση να γίνονται δεκτές **όποτε η απώλεια οφείλεται σε ανώτερη βία ή υπαίτια πράξη ή παράλειψη της Διοίκησης ή συμπράττοντος τρίτου φυσικού ή νομικού προσώπου, ή σε συγγνωστό σφάλμα του οφειλέτη, εφόσον δεν προκύπτει από το φάκελο της υπόθεσης κακή πίστη του οφειλέτη,**

- Σε κάθε μελλοντική περίπτωση όπου θα φαίνεται ότι συνέτρεξε λόγος απώλειας κάποιας ρύθμισης, ο αρμόδιος ΦΚΑ ή το ΚΕΑΟ **να ενημερώνει με αποδείξιμο τρόπο τον οφειλέτη για τα γεγονότα που συνέτρεξαν και το λόγο απώλειας ρύθμισης που αυτοί φαίνεται να στοιχειοθετούν και να τον καλεί να υποβάλει τυχόν αντιρρήσεις του τεκμηριωμένα και εντός ορισμένης εύλογης προθεσμίας.** Οι έννομες συνέπειες της απώλειας της ρύθμισης πρέπει δε να επέρχονται όταν είτε παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή είτε οι αντιρρήσεις του οφειλέτη απορριφθούν και **με έγγραφη ειδική αιτιολογία.**

- Όπου κρίνεται ότι αίτηση επαναφοράς σε ρύθμιση πρέπει να γίνει δεκτή, **οι οφειλές παρελθόντων μηνών που έχουν παραμείνει ανεξόφλητες πρέπει να συμψηφίζονται με τα ποσά που κατέβαλε ο οφειλέτης με πρόθεση εξόφλησης των δόσεων αυτών και τα οποία έχει ήδη εισπράξει ο αρμόδιος ΦΚΑ ή το ΚΕΑΟ.**

- Όταν από τα στοιχεία της υπόθεσης προκύπτει η καλή πίστη του οφειλέτη, ιδίως όταν η απώλεια της ρύθμισης οφείλεται σε ανώτερη βία ή σε σφάλμα που ανήκει στη σφαίρα ευθύνης της Διοίκησης ή τρίτου προσώπου, ή σε πλάνη του διοικουμένου που προκλήθηκε από τέτοιο σφάλμα, **η καταβολή προσαυξήσεων καθυστέρησης (15% για τις ρυθμίσεις του Ν. 4152/2013 και 2% μηνιαίως για τις ρυθμίσεις του Ν. 4305/2014) πρέπει να μην επιβάλλεται ως όρος για την αναβίωση ρύθμισης,** προς μη επίρριψη σε αυτόν τον οφειλέτη ευθυνών που δεν του αναλογούν.

- Οι όροι για την αναβίωση ρύθμισης που αφορούν την προθεσμία και τον τρόπο εξόφλησης διαφορών από δόσεις παρελθόντων μηνών, που δεν έχουν καταβληθεί, πρέπει να τίθενται από τον αρμόδιο ΦΚΑ ή το ΚΕΑΟ μετά από συνεννόηση με τον οφειλέτη και συνεκτίμηση της τυχόν οικονομικής αδυναμίας του να ανταποκριθεί σε αυστηρούς όρους.

- Οι δόσεις για τις οποίες η καθυστέρηση καταβολής είτε επιτράπηκε με οδηγία του αρμόδιου ΦΚΑ, όπως με το από 27-8-2015 Δελτίο Τύπου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, είτε κρίθηκε,

στο πλαίσιο χορήγησης δυνατότητας επαναφοράς σε απολεσθείσα ρύθμιση, **ότι οφειλόταν σε λόγους ικανούς να δικαιολογήσουν την επαναφορά αυτή, πρέπει να αντιμετωπίζονται σαν εμπρόθεσμα και όχι σαν εκπρόθεσμα καταβληθείσες για την περαιτέρω εξέλιξη της ρύθμισης.**

Πριν κλείσουμε, ας μας επιτραπεί να αποτιμήσουμε ως ιδιαίτερα θετικές τις δηλώσεις πρόθεσης της αρμόδιας πολιτικής ηγεσίας να προτείνει **νέα ρύθμιση** ασφαλιστικών οφειλών, δηλώσεις που ασφαλώς δεν συνιστούν λόγο για τη μη συμπλήρωση των διαπιστωθέντων κενών στη λειτουργία των εξεταζόμενων ρυθμίσεων, αλλά αποτελούν μία ακόμη επιβεβαίωση της ανάγκης να υφίσταται παγίως στην τρέχουσα συγκυρία της οικονομικής κρίσης η δυνατότητα ένταξης και διατήρησης των ασφαλιστικών οφειλών σε επαρκώς **λειτουργικές ρυθμίσεις**. Εάν πάντως συνταχθεί σχετικό σχέδιο νόμου ή τροπολογίας, είναι εύλογο στο σχέδιο αυτό αφενός μεν να περιληφθούν οι παραπάνω ή και άλλες **δικλείδες ασφαλείας** έναντι αδικαιολόγητων απωλειών των ρυθμίσεων όλων των ειδών (λ.χ. να μη χάνεται η ρύθμιση σε περίπτωση καταβολής ποσού δόσης μεγαλύτερου, ή μικρότερου κατά έως και 2 ευρώ από το πληρωτέο ποσό δόσης), αφετέρου δε **να αποσυνδεθεί** η διατήρηση οποιασδήποτε ρύθμισης από την καθυστέρηση αποπληρωμής νέων ασφαλιστικών οφειλών, ή έστω να επεκταθούν και σε όλες τις ρυθμίσεις ασφαλιστικών οφειλών όσα ορίζει το άρθρο 8 Ν. 4321/2015 για τις ισχύουσες φορολογικές ρυθμίσεις αυτού του Νόμου.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την ανταπόκρισή σας στις προτάσεις αυτού και του προηγούμενου εγγράφου μας και παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε συνεργασία.

Με εκτίμηση

Χρήστος Α. Ιωάννου
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΣΤΑΔΙΟΥ 29
10110 ΑΘΗΝΑ

2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΣΤΑΔΙΟΥ 29
10110 ΑΘΗΝΑ

3. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΣΤΑΔΙΟΥ 29
10110 ΑΘΗΝΑ

4. ΕΦΚΑ, ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΗ
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 8
10241 ΑΘΗΝΑ

5. ΚΕΑΟ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ 28 10437 ΑΘΗΝΑ

6. ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ